

βαστώ

βαστώ κ. **βαστάω**, ρ. [<μσν. βαστώ <αρχ. βαστάζω], βαστώ. **1.** έχω, κουβαλώ επάνω μου, έχω μαζί μου: «το άτομο που σου λέω, είναι αυτός απέναντι που βαστά εκείνο το δέμα». **2.** συγκρατώ, εμποδίζω, δε θέλω να εκδηλωθεί κάτι και προσπαθώ να το συγκρατήσω: «βαστώ το σκύλο για να μη σας ορμήσει || τρία άτομα του βαστούσαν για να μη με δείρει || κάποια στιγμή δεν μπόρεσε να βαστήξει τα γέλια του». **3.** συντηρώ: «αυτός που βλέπεις βαστάει ολόκληρη οικογένεια». **4.** διατηρώ, έχω: «βαστάει εδώ και χρόνια ένα ψιλικατζίδικο στο κέντρο της αγοράς». **5.** διευθύνω: «ένα τόσο δα ανθρώπακι και βαστάει ολόκληρο εργοστάσιο!». **6.** υπομένω: «βάσταξα πολλές πίκρες». (Λαϊκό τραγούδι: *παλιώσανε τα ρούχα μου δεν έχω να τ' αλλάξω και στην αλήτικη ζωή ως πότε θα **βαστάξω***). **7.** διαρκώ: «θα βαστάξει πολύ ακόμα αυτή η κοροϊδία;». **8.** είμαι υγιής, είμαι γερός: «μπορεί να τα 'χει τα χρονάκια του, όμως βαστάει ακόμα μια χαρά». **9.** κατάγομαι: «βαστάει απ' τη Θεσσαλονίκη». **10.** βοηθώ, ιδίως ηλικιωμένο άτομο: «βάσταξα ένα γέρο να περάσει απ' τις διαβάσεις». **11.** τολμώ: «βαστάς να τα βάλεις με τον τάδε;». **12.** αντέχω: «δε βαστώ τέτοια προσβολή || βαστώ στο κρύο || βαστώ στη ζέστα || βαστώ στη δίψα κ.λπ.». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν μπορούσα να **βαστάξω** έκανε αντεραστή· τονε σκότωσα και τώρα είμαι μες στη φυλακή*). **13α.** στην προστακτ. ως επιφών. **βάστα!** κάνει κουράγιο, κάνει υπομονή, άντεξε: «βάστα καημένο Μεσολόγγι!». **β.** ως προσταγή σε οδηγό αυτοκινήτου ή άλλου τροχοφόρου να σταματήσει, συνήθως στην περίπτωση που τον καθοδηγούμε πώς να παρκάρει ή σε κάποιον άλλον ελιγμό. **γ.** πάψε να μιλάς: «βάστα να σου πω, ρε παιδάκι μου, και μετά φωνάζεις!». (Λαϊκό τραγούδι: *τεκετζή μου **βάστα** να σου πω, σου μιλάει ο μάγκας με καημό*). Συνών. *κράτει! (2α, β) / οπ! (6) / όπα! (5) / στοπ! (3β, γ) / φέρμα! (α, β)*. **δ.** μη βιάζεσαι, περίμενε λίγο, πρόσεξε με: «βάστα, ρε παιδάκι μου, να πάρω και λίγο αναπνοή! || βάστα να σου πω, ρε παιδάκι μου». (Λαϊκό τραγούδι: *ντεκετζή μου **βάστα** να σου πω, σου μιλάει ο μάγκας με καημό*). **14.** προτρεπτικά ή συμβουλευτικά **βαστήξου**, συγκρατήσου, μην εκδηλώνεσαι είτε θετικά είτε αρνητικά: «βαστήξου για λίγη ώρα κι ύστερα τους λες πως σου 'πεσε ο πρώτος αριθμός του λαχείου || βαστήξου κι άσ' τον να λέει ό,τι θέλει, γιατί κανείς δεν του δίνει σημασία || βαστήξου και μη γελάς για τις ανοησίες που λέει, γιατί είναι ο διευθυντής μας». (Ακολουθούν 92 φρ.).

- αν βαστάει ο κώλος σου, έλα ή αν σου βαστάει ο κώλος, έλα, βλ. λ. [κώλος](#).

- αν βαστάνε τα κότσια σου, έλα ή αν σου βαστάνε τα κότσια, έλα, βλ. λ. [κότσι](#).

- αν βαστάς, έλα ή αν σου βαστάει έλα, απειλητική προτροπή σε κάποιον που απειλεί πως θα μας δείρει να το επιχειρήσει, επιτέλους, γιατί είμαστε σίγουροι πως θα τον νικήσουμε: «βαρέθηκα ν' ακούω τόσον καιρό πως θα με δείρεις. Αν σου βαστάει, έλα».

- από πού βαστάει η σκούφια του; βλ. λ. [σκούφια](#).

- βαστά η καρδιά σου; βλ. λ. [καρδιά](#).

- βαστά η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#).

- βαστά η πλάτη μου ή βαστούν οι πλάτες μου, βλ. λ. [πλάτη](#).

- βαστά η πλάτη σου να...; ή βαστούν οι πλάτες σου να...; βλ. λ. [πλάτη](#).

- βαστά η τσέπη μου, βλ. λ. τσέπη.

- βαστά η τσέπη σου να...; βλ. λ. τσέπη.

- βαστά το πορτοφόλι μου, βλ. λ. [πορτοφόλι](#).

- βαστά το πορτοφόλι σου να...; βλ. λ. [πορτοφόλι](#).

- βαστά η ψυχή σου; βλ. λ. [ψυχή](#).

- βαστά η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#).
- βάστα καρδιά μου! βλ. λ. [καρδιά](#).
- βάστα με ή βαστάτε με, παράκληση σε κάποιον ή κάποιους να με συγκρατήσουν, γιατί δεν αντέχω άλλο και είμαι έτοιμος να ενεργήσω βίαια εναντίον κάποιου. (Λαϊκό τραγούδι: σφάζεται για ξένο ιντερέσο, **βάστα με** γιατί θα τον βαρέσω).
- βάστα ψυχή μου! βλ. λ. [ψυχή](#).
- βαστάει από (μεγάλο) σόι, βλ. λ. [σόι](#).
- βαστάει από (μεγάλο) τζάκι, βλ. λ. τζάκι.
- βαστάει φανάρι, βλ. λ. φανάρι.
- βαστάνε τα κότσια του βλ. λ. κότσι.
- βαστάνε τα χέρια του, βλ. λ. [χέρι](#).
- βαστάτε Τούρκοι τ' άλογα! βλ. λ. Τούρκος.
- βαστούν οι ώμοι μου, βλ. λ. ώμος.
- βαστούν οι ώμοι σου να...; βλ. λ. ώμος.
- βαστώ άμυνα, βλ. λ. άμυνα.
- βαστώ γερά, βλ. λ. γερός.
- βαστώ γινάτι, βλ. λ. γινάτι.
- βαστώ κακία, βλ. λ. [κακία](#).
- βαστώ με τα δόντια (κάτι), βλ. λ. δόντι.
- βαστώ μπαλάντσο, βλ. λ. μπαλάντσο.
- βαστώ πείσμα, βλ. λ. [πείσμα](#).
- βαστώ πισινή, βλ. λ. πισινή.
- βαστώ τα γέλια μου, βλ. λ. γέλιο.
- βαστώ τα δάκρυά μου, βλ. λ. δάκρυα.
- βαστώ τα νεύρα μου, βλ. λ. νεύρο.
- βαστώ τη γλώσσα μου, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- βαστώ τη θέση μου, βλ. λ. θέση.
- βαστώ την αναπνοή μου, βλ. λ. αναπνοή.
- βαστώ την ανάσα μου, βλ. λ. [ανάσα](#).

- βαστώ την κοιλιά μου απ' τα γέλια ή βαστώ την κοιλιά μου απ' το γέλιο, βλ. λ. [κοιλιά](#).
- βαστώ το γκέμι ή βαστώ τα γκέμια, βλ. λ. γκέμι.
- βαστώ (το) λογαριασμό, βλ. λ. [λογαριασμός](#).
- βαστώ το λόγο μου, βλ. λ. λόγος.
- βαστώ το παιδί, βλ. λ. [παιδί](#).
- βαστώ το σπίτι, βλ. λ. [σπίτι](#).
- βαστώ το στόμα μου κλειστό, βλ. λ. στόμα.
- βαστώ το τιμόνι, βλ. λ. τιμόνι.
- βαστώ τον όρκο μου, βλ. λ. [όρκος](#).
- βαστώ τσίλια ή βαστώ τσίλιες, βλ. λ. τσίλια.
- βαστώ χαρακτήρα, βλ. λ. [χαρακτήρας](#).
- δε βαστά η καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#).
- δε βαστά η καρδιά μου να..., βλ. λ. [καρδιά](#).
- δε βαστά η πλάτη μου ή δε βαστούν οι πλάτες μου, βλ. λ. [πλάτη](#).
- δε βαστά η τσέπη μου, βλ. λ. τσέπη.
- δε βαστά η ψυχή μου, βλ. λ. [ψυχή](#).
- δε βαστά η ψυχή μου να..., βλ. λ. [ψυχή](#).
- δε βαστάει το πορτοφόλι μου, βλ. λ. [πορτοφόλι](#).
- δε βαστάω να..., **α.** δεν αντέχω να...: «δεν βαστάω να τον βλέπω να ταλαιπωρείται, γι' αυτό σκέφτομαι να τον βοηθήσω». (Λαϊκό τραγούδι: βλέπεις πως για σένα ξεφυγτάω, σαν σε χάσω λίγο **δεν βαστάω**). **β.** δεν μπορώ να υπομένω να...: «δε βαστώ να υποφέρω την αδικία που μου γίνεται». Πολλές φορές, μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το άλλο· βλ. και φρ. δε βαστώ να(...).
- δε βαστούν οι ώμοι μου, βλ. λ. ώμος.
- δε βαστώ άλλο (πα), βλ. λ. [άλλος](#).
- δε βαστώ λεφτά απάνω μου ή δε βαστώ απάνω μου λεφτά, βλ. λ. λεφτά.
- δε βαστώ να..., δεν τολμώ, δεν έχω το θάρρος να...: «δε βαστώ να γυρίσω πίσω, γιατί φοβάμαι πως θα με δείρει»· βλ. και φρ. δε βαστάω να(...).
- δε βαστώ τη γλώσσα μου, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- δε βαστώ χρήματα απάνω μου ή δε βαστώ απάνω μου χρήματα, βλ. λ. [χρήμα](#).
- δε με βαστούν τα πόδια μου, βλ. λ. [πόδι](#).

- δεν μπορεί να βαστήξει παιδί, βλ. λ. [παιδί](#).
- δεν ξέρει κανείς από πού βαστάει η σκούφια του, βλ. λ. [σκούφια](#).
- δεν το βαστά η καρδιά μου να..., βλ. λ. [καρδιά](#).
- δεν το βαστά η ψυχή μου να..., βλ. λ. [ψυχή](#).
- δεν του βαστάει να..., δεν τολμά, δεν έχει το θάρρος: «εγώ τον προκαλώ, αλλά δεν του βαστάει να μαλώσει μαζί μου || δεν του βαστάει να πηδήξει πάνω απ' το χαντάκι».
- δεν του βαστάει ο κώλος, βλ. λ. [κώλος](#).
- η τύχη και το γυαλί δε βαστούν πολύ καιρό, βλ. λ. [τύχη](#).
- Θεέ μου, πώς βαστάς τα κεραμίδια ξεκάρφωτα! βλ. λ. [Θεός](#).
- μου βαστάει, έχω το θάρρος, τολμώ: «αν έρθω εκεί, θα σου πω εγώ αν μου βαστάει να σε δείρω!».
- όποιος βαστάει τη γλώσσα του, σώζει την κεφαλή του, βλ. λ. [γλώσσα](#).
- όπου ακούς πολλά κεράσια, βάστα και μικρό καλάθι, βλ. λ. [κεράσι](#).
- όσο βαστά η καρδιά σου, βλ. λ. [καρδιά](#).
- όσο βαστά η ψυχή σου βλ. λ. [ψυχή](#).
- πώς βαστά η καρδιά σου; βλ. λ. [καρδιά](#).
- πώς βαστά η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#).
- πώς βαστά η ψυχή σου; βλ. λ. [ψυχή](#).
- πώς βαστά η ψυχή σου να...; βλ. λ. [ψυχή](#).
- πώς βαστώ, ένας Θεός το ξέρει! βλ. λ. [Θεός](#).
- πώς το βαστά η καρδιά σου να...; βλ. λ. [καρδιά](#).
- πώς το βαστά η ψυχή σου...; βλ. λ. [ψυχή](#).
- σου βαστάει, έχεις το θάρρος; τολμάς(:): «σου βαστάει να τα βάλεις μ' αυτόν τον άντρακλα; || σου βαστάει να πηδήξεις απ' το δεύτερο όροφο;».
- το βαστά η καρδιά σου να...! βλ. λ. [καρδιά](#).
- το βαστά η ψυχή σου να...! βλ. λ. [ψυχή](#).
- του βαστώ γινάτι, βλ. λ. γινάτι.
- του βαστώ κακία, βλ. λ. [κακία](#).
- του βαστώ πείσμα, βλ. λ. [πείσμα](#).
- του το βαστάω, διατηρώ στη μνήμη μου το κακό που μου έχει κάνει, με την πρόθεση να τον εκδικηθώ στην

πρώτη ευκαιρία: «να του πεις να φυλάγεται, γιατί του το βαστάω που με κατηγορήσε στο διευθυντή μας».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας